

LA VENTILLADA.

SETMANARI POPULAR

CALDERON DE LA BARCA.

Com á veritables aymadors de las glorias de la Pátria, no podém ménos de tributar nostre homenatge d' apreci y admiració al insigne sacerdot y dramátich espanyol que dintre poch será objecte de espléndidas demostracions per tot Espanya, ab motiu de cumplirse lo según centenar de la sua mort. Y ab tan mes gust nos adherim de cor á la festa nacional iniciada, siga qualsevulla 'l móvil mes ó ménos pur que l' hagi moguda, en quant no se 'ns presenta com á objecte de nostres obséquis á un dominador de la terra, á un polítich ambiciós ó á un escriptor de bordas ideas, sinó á un home á qui las musas concediren eixa misteriosa armonia que sens voler s' atrau l' encant de tots los sigles, gloria lalaguera, may barrejada ab sanch y plors com la dels guerrers, sinó rodejada sempre del resplendor apacible de la poesia, sempre amiga del cor humá; á un home, sobre tot, de fé sencera, d' un cor profundament cristiá, que animá totas sas obras inimitables ab lo foch del sentiment religiós, venint á demostrar practicament que las fermas esperansas del cristiá son la verdadera font d' inspiració pe 'ls sabis y 'ls artistas.

Nasqué Calderon en Madrid l' any 1600, vinguent com diriam, en mitj d' un jardí de flors del Pindo, puig may lo parnás espanyol doná tan ayrosa florida com en aquell temps, setgle d' or de la literatura castellana, que vejé aplegats poetas tan eminents com Calderon, Herrera, Rioja, Tirso, Lope de Vega, Alarcon, Balbuena, Argensola, Cervantés, Góngora, Quevedo y altres inombrables que enaltiren son nom en tots los géneros literaris. Fill Calderon de pares nobles, rebé desde petit una educació esmerada, y després de estudiar en lo colegi dels PP. Jesuitas

de la cort, passá á fer sos estudis á la famosa universitat de Salamanca, hont en cinch anys descollá en totas las ciencias que alli s' ensenyaban. A la edat de 13 anys compongué sa primera comedia titulada *El carro del cielo*. Acabats los estudis, deixantse portar del esperit militar y aventurer que caracterisaba á tots los caballers de son temps, entrá en la carrera de las armas, lluytant en las campanyas d' Italia y Flandes. Mes las musas, que son donzellas sempre molt piadosas y aficionadas á las dolzuras de la pau, trobaren medi d' allunyar de la guerra á son aymador, fent de manera que la fama de poeta que ja tenia Calderon arribés agradable á ohidos del Rey Felip IV, lo qui 'l feu venir á sa cort pera regalar-se ab sas armonias, encomanantli la composició poética de las festas reyls, y agraciantlo ab l' habit de cavaller de *Santiago*. Al cap d' un quant temps de platxerosa estada en la cort reyal, altra vegada 'l torná á tentar la afició á la guerra, que per desgracia en aquell temps se presentaba com un sentiment d' honor, mes aquesta vegada si que no voldriam ni saberho ni recordarho. Ab motiu ó excusa de donar pas á las tropas per sostenir la guerra del Rosselló, s' escamparen los tercis castellans per nostras vilas y encontradas, y trencant tots los furs, atropellant nostras llars y familias, y tractantnos en fi pitjor que á un terreno conquistat, obligaren al General y corporacions de Catalunya á elevar amargas queixas al Rey; mes l' insensat y cruel Duch d' Olivares, son favorit, no las hi deixaba arribar, ó be infamant als Catalans com á rebeldes, feya que lluny de ser atesas sas justas reclamacions fos cada dia Catalunya mes veçada y oprimida. Veiyent que la rahó era olvidada y desatesa, los catalans no tingueren altre remey que acudir á la forsa y s' alsaren indignats contra 'ls castellans, donant lloch á la guerra nomenada dels segadors, y á que l' exercit castellá manat per lo marqués de los Veles vingúés á

Barcelona á rebre una tremenda pallissa. Ab motiu d' enviar tropas contra Catalunya, se feren en Madrit grans alistaments, y llavors fou quan Calderon s' aná á inscriure en la antipática companyia del Comte-duch, vinguent l' insigne poeta á lluytar contra la nostra nobla terra. Mes com se vulla sia, sabem que los grans génis mantenen sempre pur en lo seu cor lo sentiment de la justicia, y estém moralment segurs de que l' ilustre dramátich al arribar á Catalunya y presenciari lo bárbaro tractament de que eran víctima sos pobles, no pogué menos que deplorar en lo fons de sa ánima aquella lluyta desastrosa, protestant contra 'ls fets horrorosos que delmaban nostra pátria, com l' incendi de Santa Coloma y Riudarenas, y las matansas del Vallés y 'l camp de Tarragona.

Aquesta fou l' última campanya de Calderon, y tal volta 'ls desenganys que en ella rebé contribuïren á la resolució que prengué poch després de acabada la guerra, que fou la de renunciar al estrépit del mon y abrassar l' estat Eclesiástich, com ho feu ordenantse de Sacerdot als 51 anys de edat. En aquest estat visqué molts anys admirat de tots sos compatricis, agasajat per lo Rey y grans de la cort y disposant d' una regular fortuna, circumstancia que per cert no 's troba frecuentment en los poetas. Mes se pot assegurar que no l' enlluernaban aquestas glorias, puig desde sa elevació al sacerdocí no 's cuydá sinó de dirigir totas sas obras á la virtut y perfecció cristianas, com ho prova la vida exemplaríssima que portaba segons testimoni de molts contemporanis, la modestia que l' adornaba y sobre tot la caritat, puig á mes de que durant sa vida era son mes grat plaher ajudar als menesterosos, sabut es que deixá pels pobres la major part de sas riquesas, ocorreguent sa mort en 1681. Cent nou son las comedias que escrigué, sensa las que sens dupte ignorém. Compongú ademés setanta dos *Autos sacramentals*, que eran grans escenas simbólicas religiosas en que alternaba 'l cant ab la poesia, y 's representaban publicament pe 'ls carrers en las festas religiosas, particularment en la festa de Corpus.

Calderon, com tots los grans poetas, ha tingut sos admiradors y detractors. Uns han pujat á las estrellas son lirisme, sa profunditat de pensament y son llenguatge florit y musical, altres li han criticat la exageració de sentiments, l' idealisme extravagant de caràcters, la hipérbole y 'l gongorisme en la forma. Com se vulla sia, tots los crítichs autorisats convenen en posarlo

en primera línea entre 'ls dramátichs espanyols, per l' enjinyós artifici de sos dramas, la perfecció de sos plans, sas ideas sublimes, sas imatges grandiosas y son llenguatge exhuberant d' una armonia poética inimitable. Goette deya: «Calderon es lo geni que ha tingut mes talent,» y 'l tenia sempre devant quan componia sas tragédias. En lo mateix apreci l' tenia Schiller y altres poetas alemans. No tenia Calderon aquell art exquisit, aquell bon gust y perfecció de Racine y Corneille, sos contemporanis francesos, mes en cambi tenia mes riquesa de imaginació, mes originalitat, mes grandiositat d' invenció y ardor poetic. No era com Shakespeare tan profundo coneixedor del cor humá, ni posehia 'l sentiment delicat de la naturalesa que dona á las obras del dramátich inglés aquella ilusió encantadora de la realitat, mes en cambi 'l superaba en la combinació del plan, en la puresa de sentiments, en la elevació y armonia de la loqució poética. En una paraula, Calderon aventatxa á tots los dramátichs estrangers de sa época en originalitat, y sobre tot en la pintura de costums, puig lluny de buscar com ells en la acció y los personatges la imitació depurada del classicisme grech y llatí, s' inspirá en l' original esperit del geni popular, presentant sempre ab una incomparable galanura poética las mes pintorescas escenas de las costums nacionals.

Finalment, Calderon brilla sobre tot en los asuntos religiosos, y tots los seus dramas estan inspirats en un esperit profundament religiós que anima continuament al poeta, respirant en tots sos conceptes sa fé ardenta, sas fermas creensas, lo fidel estudi y veneració de tots los misteris cristians. «La sua pietat, diu Shlegel, «li fa penetrar ab claretat en las mes confusas «relacions. Aquest home venturós s' habia lliurat del laberinto y del desert del dubte en la «fortalesa de la fé, desde hont contempla y pinta «ab una serenitat que res pot torbar, lo curs de «las tempestats del mon.» En efecte, si Calderon arrebatá 'ls esperits ab aquells torrents de poesia encantadora, fou perquè sabé inspirarse en las veritables fonts de la bellesa poética, com son la fé, la esperansa eterna, lo sentiment religiós. Perxó la incredulitat moderna no produhirá may talents dramátichs que satisfaijin ab sas obras las condicions estéticas y 'l cor de la humanitat, perquè la poesia, com á filla del cel, may s' avindrà ab la inarmónica sequedat del escepticisme que mata 'l cor y apaga 'ls resplandors de la fantasía y la inteligencia. Perxó las obras de Calderon com

à inspiradas en lo principi de la verdadera belleza, trobarán sempre un eco simpàtic y estussias-ta en lo cor de la posteritat.

J. P. y F.

UN POBRE LLaurADOR GLORIFICAT,

En nostres desgraciats temps la impietat se val de tots los medis pera arrancar la religió del cor del poble. Saben bé 'ls impíos que 'l poble sensa religió es l' instrument mes poderós que tenen pera alcansár la realisació dels seus desígnis depravats. Moltes vegadas han arribat hasta las nostras orelles las rahons especiosas, de que 'ls sectaris de la incredulitat moderna 's serveixen pera embaucar als fills de la pobresa y del treball. *La Iglesia, diuhen aquells ab veu destemplada, no vol altra cosa que enriqueirse, que apilonar tesoros, y per aixó s' aparta ben lluny dels que son pobres y s' acosta tan com pot ab los que son richs. Pels pobres y treballadors no te ella mes que paraulas bonas, pels richs y poderosos del mon son tots los seus honors, los seus obsequis y las sevas distincions.* Ab multitud d' arguments podriam ara mateix desfer tan negras calumnias, podriam probar hasta la evidencia que la Iglesia ó siga la Religió ha sigut sempre la amiga fidel dels que son pobres y dels qui treballan. podriam fer veurer ab tota claredat que per ella no hi ha distincions d' épocas, ni de nacions, ni de pobles, ni de classes, que tots los homens de qualsevol condició que sigan devant d' ella son fills de Déu, redimits per la sang de Jesucrist, que 'ls seus honors mes grans y las sevas gracias més preuhadas se concedeixen á aquells que han resplandit per las virtuts y per la santedat.

Un altre dia, ajudant Deu, farem tot aixó en obsequi de las classes pobres y treballadoras, á las quals estimem ab tot l' afecte del nostre cor, y á las quals per lo mateix voldriam veurer com en temps de nostres avis intimament unidas ab la Religió, perquè solament ella 'ls hi pot donar verdader consol en mitj de las penas y afficcions de la vida.

Avuy no farem altra cosa que posar á la vista de nostres lectors y principalment dels fills del poble dos cuadros, antich lo primer, modern lo segon, que representan á un pobre llaurador, á un humil treballador de la terra tret per la igle-

sia del fondo de la obscuritat y portat hasta 'l punt més alt de la gloria.

S' acostaba ja á n' al seu fi 'l sigle onse. Lo crit de guerra que alsá Pelayo contra 'ls Alarbs desde la roca de Covadonga retrunyia encara per tots los costats de nostra Península. Los prínceps cristians de nostra terra, mal avinguts, dividits, diré millor, per la ambició, no cessaban además de lluytar los uns contra 'ls altres. Era tota la Espanya á las horas un camp de batalla, ahont se derramaba ab abundancia la sang dels moros y dels cristians.

En aqueix temps tan calamitós vingué al mon l' héroe á qui 's refereix lo lema de nostre article. Pobres eran los seus pares, pobre la casa ahont va naixer, pobres las festas ab que 's celebrá lo dia del batetj. En la antiga parroquia de S. Andreu de Madrit, població á las horas de poca importancia, rebé las ayguas del S. Babtisme, posantli per nom Isidro.

En la seva petitesa no tingué altra educació que la que acostuman á donar als seus fills las familias sumament pobres pero verdaderament cristianas. No aprengué, es veritat, tantas cosas com aprenen los noys de nostres dias, ni tan solament de llegir sabia; pero si que sabia las veritats principals de la religió, 'l modo d' estimar á Deu y al próxim, la práctica de totas las virtuts, las condicions necessarias pera ser un bon cristiá. Tot aixó l' hi ensenyaren perfectament los seus pares aprofitant los moments que 'l treball los hi deixaba lliures.

Tan prompte com tingué Isidro forsas suficientes pera dedicarse al treball va comensar á treballar. Lo conreu de las terras va ser la ocupació de la seva joventut, de la seva major edat y de tota la seva vida. Primerament ajudá als seus pares, luego ab consentiment d' aquestos passá á servir en casa d' un rich propietari de Madrit anomenat Vera; després, cayguent la avuy coronada vila en poder d' Alí, capdill dels Almoravides, fugí á un altre poble ahont va ser també un pobre criat. Pero per totas parts sigué nostre Isidro un modelo de treballadors cristians. En nom de Déu comensaba las sevas feynas, en nom de Déu las acabava. Cumplia ab la més gran exactitut totas las sevas obligacions, pero no 's descuydaba de santificar la seva ánima ab tots los medis que la Religió proporciona. De bon matí estaba ja en la iglesia pera ohir la Santa Misa, rebia los Sagraments ab molta freqüencia, feya sovint oració, pero apesar de tot lo treball que debia fer anaba sempre endevant. De ell estaban

contents losjamos, y n' estaba també content
Dèu nostre Senyor.

Unit Isidro en matrimoni ab una santa dona
anomenada María, va ser un exemplar perfet de
bons marits y de pares cristians. Jamay cap al-
tre marit habia estimat més á la sèva muller, l'
hi habia tingut més respecte, l' hi habia guar-
dat més fidelitat. Ja may cap altre pare habia
educat ab més perfecció al seu fill, l' habia vigi-
lat ab més cuydado, l' habia més edificat ab la
sèva bona conducta.

Acompanyat de la sèva estimada familia tor-
ná á Madrid nostre bon llaurador y allí 's contrac-
tá pera ser masover de un tal Joan Vargas, un
dels homes més rics y més cristians de la co-
marca. Servint á aquest Senyor acabá de passar
la sèva vida, morint en l' any 1130 després d'
haber viscut 55 anys.

Mort ja, sembla que ningú s' habia de re-
cordar may més d' Isidro, de nostre pobre llaura-
dor, de nostre humil treballador de la terra. Pe-
ro ja que havem contemplat lo quadro antich,
contemplém ara 'l modern.

Arriba tots los anys 'l mes de matj, lo més
hermós de tots los mesos. Madrid, la capital de
de la monarquía espanyola, s' adorna ab tots los
vestits de gala. Lo palau dels reys, los edificis
públichs, las casas particulars, los carrers, las
plassas, tot respira alegría y entussiasme. Los
forasters entran á milés tots los dias en la coro-
nada Vila. Las músicas no cessan de fer sentir
las sevas armonías, las campanas repican sens
parar, los espectacles se repeteixen sens interrup-
ció, las il·luminacions transforman la nit en dia,
son festas aquellas verdaderament grans y ex-
traordinarias. ¿Qué passa en Madrid en aqueixa
temporada del any? ¿Quin aconteixement la con-
mou d' aqueixa manera? ¿Es que celebra algun
fet il·lustre de la historia pátria? ¿Es que ha en-
trat per las sèvas portas algun gran conquista-
dor? Res d' aixó. Madrid está celebrant la festa
de S. Isidro. Lo pobre y humil llaurador de Ma-
drit, de Torrelaguna, de Talamanca, de las ribe-
ras del Jarama, es un sant del Cel. Lo Papa Gre-
gori XV lo posá en los altars do la Iglesia perquè
sigués venerat per los fiels. Desde á las horas
los reys de nostra nació lo prengueren per Pa-
tró de tota la Espanya y principalment de la ca-
pital. Allí devánt de la sèva imatge s' agenollan
los grans y los petits, los rics y los pobres, los
sabis y los ignorants, los nobles y los plebeys,
implorant la sèva poderosa intercessió pera al-
cansar las misericordias de Dèu.

Y quan arriba lo dia 15 de Maitj no es sola-
ment Madrid lo qui celebra ab tota voluntat la
festa de S. Isidro, es tota la Península. Desde un
cap al altra de la nació espanyola no trobaréu
ciutat, ni vila, ni poble que no la solemnise á la
seva manera.

Lo nom d' Isidro, tan obscur com era en el si-
gle onze, ara es gloriós en Espanya y en tot lo
mon.

Quan los impiós digan que la Iglesia ó la
Religió no es amiga dels fills del poble, dels fills
de la pobresa y del trevall, poséulhi á la vista l'
exemple d' aqueix pobre llaurador glorificat.

Pere Collell Pbre.

ODA II DE LAS EPODAS.

(Traducció d' Horaci.)

«Ditxós qui lluny de mundanal bullici
Tal com la gent de l' avior vivia,
Llaura ab sos bous la paternal hisenda
Lliure del tot de la punxant codicia.
Ni mou son cor lo fer clarí de guerra
Ni tem del mar las bramulantas iras,
Y fuig dels plets y las sobergas casas
Hont los potents de la ciutat habitan.
Mes ell n' ajunta ab enlayrats pollanques
Pámpols nascuts de la serment vehina,
O del arbre podant la branca inútil
L' empelta ab tanys de mes gentil florida.
O 'ls mugidors remats joyós contempla
Que errants pastoran per la vall joliva,
O l' expremuda mel posa en las gerras
O tondeix las ovellas enflaquidas.
O quan son cap guarnit de dolsas fruytas
N' aixeca Auctumno per los camps y vinyas,
Gosa trencant las empeltadas peras
Y lo rahim de purpurosas tintas.
Dons qu' ofereix á tu, Priap alegre,
Y á tu, lo vell Silvá que 'ls termes guias.
Plau descansar ja en la arrelada molsa,
Ja sota l' ombra d' una vella alsina,
Mentres del cim d' esqueys saltan las aygnas,
En las ubagas los aucells refilan
Y las fonts cristallinas remorejan,
Tot lo qu' al son tan dolsament convida.
Mes quant l' any hivernós del tonant Júpiter
Plujas y neus sobre la terra envía,
O empeny d' assí y d' allá ab sa canillada
Als fers sanglans vers lo parany que 'ls priva,

O para en lleuger tronch las finas telas,
 Pe 'ls torts engolosits trampa amanida;
 Y á la poruga llebra y á la grua
 Caygudas en le llas cassa ab delicia.
 ¿Qui los crudels neguits que l' amor dona
 Entre eixas puras divercions no oblida?
 Y si casta muller cuyda la casa
 Y 'ls dolsos fills, com la muller sabina,
 O com del bon treballador d' Apulla
 L' esposa per los sols enmorenida,
 Y 'l foch sagrat d' antichs boscays arretgla
 Al punt que son marit cansat arriba;
 O tancant en la cort l' alegra ovella
 Dels plens mugrons la dolsa llet destila,
 Y amaneix las viandas no compradas
 Trayent lo vi del any en dolsa sitra.
 No 'm plauben mes las ostras de Lucrino
 Ni 'l turbot ó l' escar, si algun n' arriba
 De los mars de llevant, quan la tempesta
 Al temps d' ivern á nostra platxa 'ls tira:
 Ni la polla índia, ni 'l faisá de Jonia
 Cumpleixen lo meu gust tan com l' oliva
 Cullida de las brancas ufanosas,
 O la rosella que en los prats se cria
 Y la malva pe 'l cos tan saludable,
 O 'l xay que en las Termals se sacrifica,
 O 'l cabrit arrancat de la llopada;
 Y en mitj d' eixos brenars, ¡quina alegria
 Véurer com las ovellas cap á casa
 Tipas de pasturar corrents caminan;
 Véurer los bous com ab pausada empenta
 La cap-girada rella ab pausa arrian,
 Y á la llar resplendent voltant la colla
 D' esclaus, servey d' una potent familia.»
 Quan hagué dit aixó l' usurer Álphius,
 Ja á punt d' empendrer la pajesa vida,
 Recull al fí del mes sos interessos
 Y al mes entrant ja 'ls torna y negocia.

Joan Planas y Feliu.

ORDRE DE LA NATURALES.

Admirable es la lley ab que 'l Criador ha arreglat, l' ordre de la naturalesa. En ella tot contribuheix, en quant es posible, al major be del home, procurantli lo degutsosteniment y fentli agradable la breu estada en son desterro per medi de plahers encantadors. Aquesta mira es la que ha colocat certas plantas ab sas flors y fruyts en primavera, á altrás en l' histiu, y fi-

nalment á altrás en la tardó y fins en l' ivern. Per ella cada cosa ve en lo temps que li fou prescrit y quan es mes útil: ella es la que ha disposat que algunas estiguin com enterradas, mentres que altrás brillan ab tot son esplendor. Notem com una sola lley arretglá d' una vegada tantas cosas diferents. La mateixa rahó que colocá una part de las plantas en primavera, ne posá una altra en la tardó. Molts milés de plantas se troban subjectas á una mateixa lley. Trobém la noció del ordre hont se vulla que una cosa estiga disposada segons retglas uniformes, y trobem confús alló del que una part veyem aquí, altre allá, sens cap retgla general que determini la sua situació. Mes lo gran jardí del Criador, presentantnos totas las cosas arretgladas segons una mateixa lley, nos obliga á confesar, *que en lo tot se troba ab lo mes bell ordre, respecte á que cada cosa compareia en son temps.* Reflexioném un poch sobre eixa proposició, y femla servir de principi á algunas reflexions morals.

¡Quina lley tan digna del Ser omnipotent no es aquest ordre admirable que 's descubreix en las obras de Deu! L' ordre que tan agrada á tots los racionals, l' ordre d' ahont prové tota hermosura, l' ordre, per lo qual solament pot arribar cada cosa á son fi, aquest ordre es la lley que establí lo Criador á totas sas obras, y per aquesta rahó son tan bellas y perfectas. Hont se vulla que girém la vista trobém eixa armonía admirable. ¡Quin ordre tan portentós no descubrim en l' edifici del univers y en cada una de sas parts! ¿No veyém com se mouhen tots los planetas segons la mateixa lley? ¿No es ella la que reté á cada un en sa órbita? ¿Per ventura fins los mès petits vasos del cos humá no dependeixen de una retgla comuna? Contemplem lo primer que se 'ns ofereixi á la vista; observém la primera de las obras del Criador que trobém per casualitat, una fulla, per exemple. Considerém la sua disposició, examiném segons las retglas mès severas del art la sua figura y constitució; y en totas sas parts trobarém l' ordre, y no veurém res mès qu' ordre. Aixís es que l' ordre es en tot la cosa que mès á Deu agrada; y habentnos format á sa imatge, nos imprimí també l' amor al ordre. Quant per qualsevulla part descubrim ordre, naturalment nos conplahém en ell, sens saber perquè ni com assó succeheix; donchs es una consequéncia de la naturalesa de nostra ánima.

¿Y perquè Deu imprimí en nosaltres aquest amor al ordre? ¿Perquè posa tan clarament á la vista la armonia que regna en sas obras? Sens

dupte volgué que 'ns semblassem ab Ell en assó, que arretglessen nostra vida segons un ordre invariable, y que nostras accions fossen d' aquesta manera un modelo que 'ns ofereix en totes sas obras. En efecte l' ordre y l' arretglo constant de nostras accions, es l' únich medi per agradar á Deu y semblarnos ab Ell.

Deduhim, donchs, de lo dit, una retgla fixa pera nosaltres mateixos, y es que viscam ordenadament d' aquest modo lograrém la aprobació de tots los sers inteligents; y, lo qu' es mes, aixis nos farém agrádables als ulls de Deu; puig hont se vulla que hi haja inteligencia deu haberhi tombé amor al ordre. Detestem la vida inconstant y desarretglada dels pecadors. Infinitament distants de la gloriosa imitació del Criador, y massa petits en cert modo pera adonarse del ordre y amarlo, ó bé no regoneixen lley y 's deixan portar per la corrent, sens saber lo que fan ni perque ho fan; ó be segueixen l' impuls de sas brutals inclinacions, que cambian á cada instant, semblants á un baixell sens arbre ni timó, al que la tempestat empeny á una y'altra banda fins que l' esbardella per totes parts. Aquesta gent que en sas propias accions no 's prescriuen cap lley, son las primeras en censurar ab sa llengua impura las obras del Criador, aixis que veuen la més petita aparència de desordre. Lo que desaproban en lo Criador ho consideran com motiu de gloria en sí mateixos, als quals lo mes llauger accident es capas de desordenar enterament. ¡Quina horrible confusió no regna en las personas d' aquest carácter! Quin disgust y quina aversió no deu causar la vista dels excessos de sa conducta á las personas de seny que d' ella 'n son testimonis: mes sobre tot. ¡quant no dasagrada al Autor del ordre, que sols ama la conformitat ab l' ordenament de sas lleys!

Aquest desordre é inconstancia repugnan en gran manera á la naturalesa d' un ser inteligent. ¿Quan podrém arretglar nostra conducta per lo mes perfecte dels modelos per lo Ser infinit que nos feu á sa semblansa? Habem vist que la retgla fonamental que determina l' ordre en tot lo criat es sa utilitat respecte á tots los animals y particularment al home. Tot se refereix á aquest fi. Aquesta mateixa retgla fonamental es la que debém aplicar al ordre de nostras accions y conducta. Ella es la que deu farnos obrir la boca quan vullam parlar é imposarnos silenci quan convinga callar. Tot lo que fem y tot lo que dexem de fer, deu ser executat ú omitit en consecuencia de la retgla que Deu ha imposat á nostras ac-

cions. Per ella conseguirem fer regnar en nostras paraulas y accions aquell bell ordre que atmirem en las obras de la naturalesa. Aixis com res hi ha en tot lo criat de que no puga donarse rahó segons la retgla imposada per lo Criador, tampoc hi haurá un sol pas en nostra vida que no puga justificarse per lo mateix principi. ¡Oh quant preferible es una vida semblant plena d' ordre y de bellesa, á la de eixos homes desarretglats (quals accions no tenen cap conexió ni principi constant! En efecte, es tan lo que eccedeix á aquest caos de accions, com un relotge qual ressort posa en moviment á totes las rodas; eccedeix á un munt de rodas apilonadas confusament, entre las quals cada una tindria son moviment partiicular, sens que 'n resultés cap d' ordenat de sos moviments reunits.

Posém, donchs, lo major empenyo en que nostras accions s' arretglin á aquest ordre. Veritat es que aixó demana al principi molta reflexió y treball, mes al cap de poch res hi ha mes fácil, ab la gracia de Deu, que continuarlo. Ocúpinse en bona hora altres en vans projectes, mes per lo que toca á nosaltres, aquest será l' únich objecte á que referirém nostras accions. Aixis com en un edifici no son solament los pilans, las columnas y las pedras picadas las que están colocadas segons las retglas generals de bellesa y duració, aixis també debem nosaltres arretglar fins las mes insignificants accions, com las de menjar, veurer, dormir y altres segons la retgla general del ordre. ¡Quin edifici tan admirable no resultaria per últim d' eixa disposició! ¡quina tranquilitat no naixeria en nosaltres á vista d' aquesta armonia!

Si un ordre tan bell existeix en tots los regnes de la naturalesa, es necessari que n' hi haja un altre de semblant y fins mes excel·lent en lo regne dels esperits. Un sol Ser es qui tot ho ha criat, y aquest Ser establí una gran retgla. Y aixis com en virtut del ordre no totes las plantas se presentan á un temps ni tenen la mateixa duració ni la propia magnitud, debém figurarnos que succeheix lo mateix, no sols entre 'ls animals sinó també en lo regne espiritual. Tots los sers que componen eixas classes no havian de ser iguals: los uns tenen mes forsa, inteligencia y destresa qu' altres. Aixó mos conduheix d' un modo admirable á judicar del ordre del univers en relació ab los diferents estats dels homes. Ells no poden ni deuen tenir tots igual talent, art y poder. L' ordre posa á uns en un grau mes alt, á altres mes baix y á altres en un estat mitjá,

tal com succeheix en lo mon material. Lluny de que per aixó 'l govern del mon pugja censurar-se d' algun desordre, es al contrari la proba mes in-contrastable de la mes bella combinació. Cada criatura ocupa precisament lo lloch que li convé. La mateixa retgla que á un lo ha fet rey ha fet al altre vassall. Lo desitjar qualsevol altra disposició seria voler topar contra l' ordre universal.

Aixís es com se deu jutjar de las obras del Soberá Criador que feu del no res totas las cosas. Debem dirigir tots nostres cuydados á descubrir las retglas ab que tot ho disposá, y llavors no veurém mes que ordre, bellesa y magnificencia en tot l' univers, y coneixerém mes á fons la obligació que tenim de conformar en tot nostra conducta á la sabiesa de la Lley divina.

M. S.

Crónica General.

Lo candidat que 'l Govern havia proposat pera 'l districte d' aquesta ciutat en las próximas eleccions de diputats era 'l Sr. Fabra y Floreta. Antes de ser admés com á candidat oficial se reuní 'l comité constitucional pera resódrer si se 'l devia apoyar. Y com que las ideas del Sr. Fabra sembla que son més favorables al llibre-cambi que á la protecció del trevall nacional, determiná 'l comité no admétrerlo ni donar-li la sua protecció, acudint al Govern pera que nombri un candidat proteccionista. Nosaltres, que no som afiliats á cap partit polítich y solament desitjem la prosperitat dels interessos morals y materials de nostra Pátria, no podem menos que aplaudir la conducta del comité constitucional, perquè aixís lo Govern podrá compendrer clarament que no es un determinat partit lo qui demana protecció, sinó que fins los seus partidaris exigeixen lo ser proteccionista al candidat que 'ls hagia de representar.

—Divendres vinent, ajudant Dèu, ab lo tren que arriba á las 6 de la tarde, passará en direcció á Roma l' Il-lm. Sr. Bisbe de Barcelona ab algun dels seus díocessans que s' han prestat á acompañarlo en la visita *ad limina Apostolorum*.

—Demá de 11 á 12 del matí se substará l' arrendament per cinch anys del molí de la ciutat, pescateria, plassas públicas y teatre. La subasta 's verificará devant la Casa Consistorial y

'l tipo sobre 'l que 's deurán fer las proposicions será respectivament de 18750, 2250, 5500 y 500 pessetas anyals.

—La Diputació provincial ha deixat en suspés per ara l' acort que dias enrera havia pres, ab lo qual deixaba cessant al Sr. Girbal, suprimint la plassa que ocupaba en la Administració dels establiments de Beneficencia.

Hem rebut lo nou setmanari católich que 's publica en Gracia ab lo títol de *L' Escut de Gracia*. Li desitjem tota mena de prosperitats.

—Ha mort á Tortosa l' Il-ltre. D. Vicens Lopez, degá d' aquella Catedral.

—Hem rebut una nota de la comissió encarregada de organisar la manifestació proteccionista en esta ciutat, avisantnos que definitivament ha quedat fixat lo dia 6 del próxim Juny pera celebrar la mentada manifestació. Segons nostras noticias en aquesta manifestació hi estará representada la major part de la industria d' aquesta Provincia. Entre 'ls oradors que en ella pendran part se citan los Srs. Vinyas, Quintana, Grahit, Sala, Romero y Paz.

—La música del regiment de Sant Quintin tocará demá á la tarde en lo paseig de la debesa, executant las següents pessas:

1.ª Introducció.—2.ª Gran Sinfonia (Minerva,) del Mestre Sr. Marini.—3.ª (Sueños de amor, tanda de valsos.—4.ª Brindis, (polka.)—5.ª Basilisa (mazurka.)

—Habem rebut l' opuscul titolat *Del Reumatismo y sus tratamientos homeopático é hidropático*, obra del conegut metge homeópata d' eixa ciutat D. Modesto Furest. Forma un elegant volúm de 40 planas, en quart imprés en lo taller de impressió de 'n Manel Llach. Agrahim l' envió, y prometem ocuparnos de tal obra després d' haber-la llegida.

—ESTRAGER.—Continúa visquent lo Czar de Rusia, esposat á nous perills y amenassat per la terrible revolució nihilista.

Acaba de descubrirse un nou complot. A la vora de la estació de Tsarkoé, los nihilistas habian practicat una mina bastant carregada de pólvora. Dos oficials de marina han sigut arrestats en Cronstad per haber sumministrat polvora als nihilistas. La *Gaceta de Colonia*, anuncia també que una mina contenint 57 lliuras de pólvora fou descuberta en aquella ciutat en un carrer que conduheix á la estació de Csarkesto. Lo Czar ha invitat al general Loris Melikoff á venir á Gatsodima. Lo general rehusá alegant enfermetat. Mr. Abasa y Mr. Mildontine mantenen també las sus dimisions.

Tunes.—Prop de Mateur ha tingut lloch un fort combat.

Se nota gran efervescencia en Tunes, ahont los oficials del exércit del Bey escitan á los árabes á sublevarse. Ahir, en lo barri árabe, apareixeren las tendas tancadas. Los europeos no se atreveixan á sortir sino acompanyats. Ha sigut près lo president de la municipalitat de Tunes, per ser lo motor del tumulto.

Se anuncia que lo general Maurand s' ha apoderat de Oloza.

En la acció de Mateur se presentaren uns 2,500 krumirs.

La Junta organitzadora dels obsequis que en honor del insigne poeta dramátich Calderon de la Barca tindrán lloch en esta Ciutat, s' ha dignat passar-nos invitació pera assistir á las honras fúnebras y demás actes que ab dit motiu se celebrarán lo dia 25 del present mes. Lo programa de la festa será 'l següent:

Lo dia 24, á las 4 de la tarde tindrà efecte la obertura d' una exposició de plantas y flors en lo Saló del Orion, la qual podrá ser visitada per lo públich fins á las deu de la nit y en tot lo dia següent fins á la mateixa hora, desde las 9 del mati.

A entrada de fosch d' aquest dia, vigilia de la festa, se tocarán las campanas [de todas las parroquias de la Ciutat, anunciand las honras fúnebras que deurán celebrarse al mati següent, en la Santa Iglesia Catedral, en sufragi del insigne autor de «La Vida es Sueño.»

Lo dia 25 al toch d' oració un repich general de campanas anunciará al veynatje la solemnitat del dia, considerada com festa nacional, y desde las primeras horas del mati apareixerán guarnidas las fatxadas dels edificis públichs aixís com las casas dels particulars.

A las 10 del mati, reunidas en las casas consistorials las Autoritats, corporacions y funcionarios públichs ab las demás comissions invitadas, se formarán en comitiva dirigintse á la Santa Iglesia, pera assistir á las honras que celebrará l' Il·lm. Cabildo, executantse per la capella de la mateixa la missa de Requiem del Mestre Nonell, en qual acte pronunciará l' elogi fúnebre lo distingit orador sagrat Ilustre Dr. D. Celesti Ribera y Aguilar, Canonge de eixa Catedral.

Acabada la ceremonia religiosa, sortint la comitiva per la porta dels Apóstols, recorrerà los carrers següents; Pujada de la Catedral, Portál de Sobre-portas, pujada de Sant Feliu, Ballesterias, Argenteria, Plassa de las Cols, Archs d' Esparters, Pujada del pont y Plassa de la Constitució fins á las Casas Consistorials ahont lo Senyor Gobernador civil de la Provincia despedirá al séquit.

A las 4 de la tarde se celebrará en lo Institut Provincial de 2.ª Ensenyansa la solemne distribució de premis als alumnos que 'ls hajen obtingut en lo Certamen celebrat per lo Claustro del mateix establiment ab motiu de la festivitad del dia, á qual acte podrán assistir las personas previament convidadas.

A la mateixa hora comensará lo ball públich (Sardanas llargas) en la plassa de la Constitució.

A dos quarts de nou de la nit, la Associació literaria d' eixa Capital celebrará en lo Teatre principal una vetllada dedicada al insigne Calderon, en la qual pen-

drá part la brillant música del Regiment de S. Quintí, y á qual acte podrán concurrer las personas especialment convidadas per dita Societat. Lo lloch estará il·luminat y decorat convenienment.

Durant las primers horas de la nit s' il·luminarán los edificis públichs, sent d' esperar que 'ls vehins contribuirán á semblant manifestació, fent de manera que las demostracions de respectuosa admiració á un dels mes eminentes ingenis espanyols, revesteixin tot lo caracter popular possible.

Butlletí religiós.

QUARANTA HORAS. Demá comensarán en la iglesia de Snt. Lluch. Las horas d' exposició serán: al mati de 8 á 12, y á la tarde de 5 1/2 á 8 1/2. Los demás dias: al mati de 8 á 11 1/2, y á la tarde de 6 1/2 á 8 1/2.

—Demá en la iglesia de la Mercé se celebrará la festa de Sta. Rita de Cassia. Las missas comensarán á las 5 1/2. A las 10 se cantarà un solemne ofici.

—Dijous la confraria del Roser celebrará com de costum la festa de la Ascenció de N. S. J. C. Al mati hi haurá ofici, y á la tarde, rosari, sermó y professó.

—Continúa la funció del Mes de Maria en las iglesias següents: al mati, á S. Marti á las 5, al Carme á las 5 y mitja y á S. Lluch á las 11. Al vespre, á S. Feliu y al Mercadal á las 7 y mitja, y á la Mercé á las 7 y tres quarts.

Solució á la xarada anterior.

TERCEROLA.

Mercat de Girona del dia 21 de Maig 1881.

BLAT blancal de la Selva de 18 á 19 pessetas quarta. — Blat fort d' Ampurdá de 14'50 á 16. — Mestall de 12 á 13. — Ségol de 10 á 11. — Ordi, de 8 á 9. — Cibada de 8 á 8'50. — Bessas de 11 á 12. — Blatdemoro, de 11 á 12. — Mill de 13 á 13'50. — Fajol de 11 á 11'50. — Fabas de 11 á 12. — Llegums de 11 á 12'50. — Fasols de 18 á 19. — Ciurons de 22 á 40. — Panís de 16 á 17'50.

VINS. AMPURDÁ. *Culera, Llansá, Espolla, Rabós, Garriguella y Vilajuiga:* negre de 44 á 52 pessetas carga; Garnatxas de 70 á 78; Rancis de 75 á 86. AMPURDÁ BAIX. *Viladesens, Camallera, Vilahur, Gahusas Garrigás y Vilopriu:* Negres de 34 á 42 pessetas carga; Garnatxas de 58 á 66; Rancis de 64 á 72.

OLI: á 9 pesetas mallal.

FARINA: 1.ª classe de 16'50 á 19 pessetas quinta 2.ª classe de 14 á 16 3.ª classe de 9 á 13.

OUS de 24 á 26 quartos dotzena.

BESTIAR: *Bous* de 1'50 á 1'75 pesetas carnicera: *Xays* del país á 2'50.

Los preus exposats son tots lliures de drets de portas.

Avuy lo mercat no ha disminuhit d' animació en todas las plassas; de manera que las compras han sigut mes abundants en especial la de bestiar habent se abassegat molts caps ab destino á França.

Girona: Estampa d' en Manel Llach.